

空手道

KARA-TE-DO

(prazna roka pot)

Kara-te-do se je razvil iz prevzetih kitajskih borilnih veščin in je bil izpopolnjen za samoobrambo. Prvotno se je imenoval **TO-DE** kar pomeni kitajska roka. Kasneje so mojstri zaradi nacionalnih teženj po japonizaciji prilagodili ime v karate oziroma v karate-jutsu, sprva zapisano s kitajskima pismenkama **KARA** in **TE**. V dobesednem prevodu je to pomenilo kitajska roka, s čimer je bil poudarjen kitajski vpliv na prvotno okinavsko veščino.

V začetku 20. stoletja je prvo pismenko nadomestila kara, ki ima kljub enaki izgovorjavi drugačen zapis in pomeni praznina, označuje pa ne le neoboroženo borbo, ampak je bila dodana tudi zaradi vplivov zen budizma in pomeni očiščeno, osvobojeno in sproščeno

stanje duha.

Tako je karate dobil današnji pomen prazna roka. Pogosto se dodaja še tretja pismenka **DO**, ki pomeni pot oziroma način življenja. Vse tri pismenke skupaj tvorijo ime **KARATE DO** oziroma pot prazne roke.

ZGODOVINA IN RAZVOJ

Borilne veščine spremljajo človeštvo od prazgodovine. Ljudje so se bojevali med seboj in branili pred napadi živali že v pradavnini. Takrat je to bil način za preživetje in obstanek.

Ker se je ohranilo le malo pisnih virov o karateju, nimamo podatkov o pravem izvoru in času njegovega nastanka. Zato se moramo opirati tudi na zgodovinska dejstva, ki so se ohranila kot legende in miti.

Sprva še niso poznali treniranja, so pa zato posnemali različne gibe drug od drugega, ki so jih kasneje, z razvojem družbe, povezovali med seboj ter jih vadili kot ples. S plesi, ki so jih plesali ob različnih priložnostih, so se iz roda v rod prenašali tudi posamezni prijemi in udarci uporabni za samoobrambo.

Konkretnejši prikaz borilnih veščin je na starodavnih stenskih podobah in vklesanih likih iz Egipta, Indije in Babilona izpred **5000** in več let pred Kristusom.

Prvi podatki segajo v zgodovino **2700** let pred našim štetjem, pripovedujejo pa o kitajskem cesarju Shi Huang Ti-ju ali Rumenem imperatorju. Opazil je, da so bili njegovi vojaki neveščni goloroke borbe, zato je vsem generalom podal svoje ugotovitve, ti pa so se zaradi nestrinjanja zarotili proti njemu. Cesar je to vedel in izzval dva vojaka na boj. Še preden sta napadla je začel poplesavati in ko sta se zavedla kaj se dogaja, jima je že zadal smrtonosni udarec. Ob tem dogodku je vojska sprejela njegov način bojevanja in postala najmočnejša sila na vzhodu.

Prve sledi o sistematičnem ukvarjanju s telesno kulturo lahko zasledimo v kitajskih zapisih izpred **4000** let. Vaje, ki so jih tedaj uporabljali, niso bile toliko namenjene za samoobrambo, kot za ohranjanje zdravja in vitalnosti. V Evropi so našli zapise stare **2800** let. V teh zapisih je omenjena veščina borbe brez orožja, kjer so borci uporabljali udarce in metanja.

V Kitajski pri Tiensinu se nahajajo zidne freske in različna nahajališča vaz, ki ponazarjajo borjenja s pestmi. Predvidevajo, da so nastala **1400** in **700** let pred Kristusom.

Leta **776** pred našim štetjem so bile prve olimpijske igre, na katerih so že imeli pankration (to je mnogoboj).

Kitajski mojstri omenjajo zdravnika Hua To-ja **265-190** leta pred Kristusom, ki je v svojem delu poročal o načinu borjenja, ki temelji na opazovanju obrambnih in napadalnih gibov in načinov reagiranja petih živali.

V stari indijski legendi zasledimo, da je neki bogat in okruten princ žrtvoval tri tisoč svojih sužnjev, da bi preveril učinkovitost udarcev. Ko se je sprehajal po gozdu, je opazoval živali kako napadajo plen, kako se med seboj bojujejo, . . . Prišel je do zaključka, da bi te gibe lahko uporabil tudi človek za svojo obrambo. Vendar se je omenjeni sistem v teku stoletij izgubil.

Drugi viri omenjajo umetnost chi-chi-shu (udarjanje z izkušnostjo), ki jo je okrog leta **30** po Kristusu, razvil mož Kwock Yee. V njem najdemo vpliv starega Ch'uan-Shu-ja ali meniškega boksa, kar dokazuje obstoj neke, na Kitajskem že uveljavljene borilne veščine.

Iz Ch'uan-Shu-ja (tudi Shaolin Ch'uan) se je kasneje razvil pravi Shaolin Kung fu, ki je baziral na 172 tehnikah, razdeljenih na pet živalskih stilov, od katerih je vsak imel obvezne vaje, ki so se imenovala po kitajsko kuen ali tao, po japonsko pa kata.

V 18. stoletju je Kung fu doživel nadaljnji vzpon z nastankom Shaolin-toanta-ja, sistematizacijo nadaljnjih 108 tehnik, ki so skupaj osnova trde šole Shaolin-Pai (pai pomeni družina), iz katere izhaja približno 2/3 vseh današnjih Kung fu šol.

Mnogo sistemov je v vojne namene poleg samih borilnih gibov in rokovanj z orožji hitro vključilo tudi ločeno vadbo osebnosti in duha (verska izobrazba, družboslovje, dihalno-meditacijske vaje). S kopičenjem znanj o delovanju človekovega telesa pa tudi znanj z medicinskega področja (masaže, akupunktura, zdravilstvo in zeliščarstvo) je vojščak lahko deloval še učinkoviteje. Vadba borilnih veščin je zaradi zapletenosti in raznovrstnosti lahko trajala več let, postala pa je lahko način življenja. Da ne bi izgubili prednosti pred nasprotniki, je bilo znanje borilnih veščin, tako v ustni kot pisni obliki, pogosto skrbno varovana skrivnost, v celoti podana le redkim izbrancem.

Mnoge bojne spretnosti so sčasoma zatonile v pozabo, medtem ko so druge gojili stoletja dolgo (bojne veščine samurajev). Nekatere veščine so bile prenešene iz svojega okolja in se uveljavile tudi v drugih deželah.

Razvoj borilnih veščin je potekal v dveh smereh. Ena smer se je razvijala na Okinavi, druga pa na Japonskem. Obe smeri pa sta temeljili na razvijanju borilnih veščin, ki so imele svoje temelje v dveh najstarejših civilizacijah, Indiji in Kitajski.

Bodhidharma

(450-557) ?

Japonsko: **Daruma Taishi** - razsvetljeni mojster

Indijski menih *Bodhidharma* velja za duhovnega očeta karateja.

Bodhidharma, 28. naslednik Bude, je legendarni snovalec zen-budizma na kitajskem, pripisujejo pa mu tudi vpeljevanje urjenja borilnih veščin v samostansko življenje.

Bodhidharma, sin kralja Sugundha iz Indije, z imenom Princ Daruma Taishi, se je rodil v južni Indiji v družini Sardilli in kot član kraljevskega stanu imel možnost seznaniti se z borilnimi veščinami. Z namenom, da bi šel po očetovih stopinjah, se je v času izobraževanja srečal tudi z budističnim naukom. Kljub kraljevski krvi je Bodhidharma raje izbral življenje duhovnika. Bodhidharma je hitro napredoval in kmalu ga je učitelj imenoval za **28. patriarha**. Napolil ga je na Kitajsko, da bi oživel budizem, ki je bilo tam v zatonu.

Na kitajskem ga je sprejel cesar Wu Ti, ki je bil tudi sam pobožen budist. Bodhidharma ga je s svojo brezkompromisnostjo in doslednostjo užalil in njuno sodelovanje je bilo kmalu končano. Zato je potoval naprej, dokler ni prispel do Shaolinskega samostana na gori Songshan v provinci Honan (Henan) na severu Kitajske, v katerega je bil namenjen, vendar ni takoj vstopil. Ko je opazil, v kakšnem fizičnem stanju so menihi, je najprej 9 let meditiral v gorah v bližini samostana, krepil svoje misli in dosegel razsvetljenje. S tem dejanjem je pokazal smisel svojega prepričanja in čast, da lahko postane njihov član.

Menihe je učil zen budizem Ch'an, po japonsko Zen kot način ohranjanja duhovnega in telesnega zdravja in kondicije. Menihi so dokaj hitro dojeli smisel zena, zato so sprejeli mehki budizem imenovan zen-budizem. Bodhidharma je uvedel 18 kondicijskih vaj na podlagi sistema obrambnih vaj. Bodhidharma je tako kreiral osnove karateja ter jih sistematiziral v kati **shih-pa lohan shou**, iz katere domnevno izhaja kata **SANCHIN**. Duhovniki so kasneje dograjevali shaolinski boks, kot se je prvotno imenoval kitajski karate oziroma Kung fu.

Tempelj Šaolin je bil napaden in porušen do tal. Preostali menihi so se morali skrivati po celi Kitajski. Na mestih kjer so se menihi ustalili, so postavljali nove šaolinske samostane in prenašali svoje znanje naprej na svoje učence.

Kong Su Kung

(1663-) ?

Kitajski cesar Ming je leta **1761-62** v kitajski provinci Fukien izbral 36 družin, ki so bile specialisti za svoja področja (to so bili pretežno trgovci npr. s čajem in obrtniki, med katerimi so bili nekateri, kot npr. Gokenki, To Daiki in Kong Su Kung mojstri Kung fuja) in jih v dogovoru s kraljem Okinave kot pomoč pri razvoju otočja Ryu-ryuko poslal na otok Okinava. Naselili so se v bližini kraja Naha v okraju Sinemura. Kong Su Kung, poznan je bil tudi kot Kushanku, ki ga je Kitajski cesar Ming poslal z namenom, da bi služboval kot kitajski vojaški ataše,

od koder je potem s skupino učencev širil svoje znanje in demonstriral večino chunfa.

Kushanku je v času svojega bivanja na Okinavi učencu Tode Sakugawi posredoval tehnike kitajskega golorokega bojevanja kempo (to je japonski izraz za kung fu). Na otoku je bilo veliko občudovalcev, zato se je večšina začela hitro širiti. Kushankujeve najbolj karakteristične tehnike so se ohranile v kati, ki se imenuje kar po njem. Kushanku je imel dva naslednika, Sakugawo in Yarija.

Takrat je bila zelo razvita trgovina med Ryukyu otočjem in Kitajsko. Najbližja povezava z Okinano je provinca Fujian/Fukien.

Tako so se Okinavci učili tote od mojstrov, ki so prišli na otok, ali pa so sami odšli na Kitajsko (kot npr. Higaonna, Miyagi, Uechi Kanbun, Matayoshi, . . .) in se tako spoznali z večino na samem izvoru.

Satunushi Tode Sakugawa

(1733-1815)

Sakugawa se je rodil v Teruya Kanga v Shuri v vasi Torihori.

Njegovega očeta so napadli roparji in ga pretepli do smrti, zato je mladi Sakugawa bil odločen, da bo postal mojster borilnih veščin.

Pri 17. letih je Sakugawa začel trenirati borilne veščine pod vodstvom okinavskega meniha Takahare Peichina, dokler ni prišel na Okinavo Kushanku.

Takahare Peichin mu je pri 23. letih svetoval in mu dal tudi dovoljenje, da je začel trenirati pri Kushankuju, ki je bil kitajski mojster Kung fuja. Sakugawa je

odšel na Kitajsko, kjer se je pričel učiti pri velikem mojstru. Z znanjem, ki ga je pridobil, je postal tudi sam odličen mojster Kung fuja. Po vrnitvi na Okinavo je predstavil novo borilno metodo. Kmalu je postal znan kot ekspert za borilne veščine in pričel poučevati ročno tehniko s Kitajske. Sakugawa je v svoji šoli združil obe tehnike svojih učiteljev.

Kralj Okinave ga je nagradil z naslovom Satonushi.

V krogih kobuda je znan tudi kot izumitelj znamenite bo kate z imenom **Sakugawa no kon**.

Sokon Bushi Matsumura

(1797-1889)

Rodil se je v znani bojevniški družini Yamagawi v majhni vasi blizu Shurija na Okinavi. Že v otroštvu je bil deležen izobrazbe s področja literature in kitajskih klasikov. Njegove korenine segajo tudi na Kitajsko.

Leta **1810**, ko je bil Sakugawa star 77 let, je k njemu prišel težaven 14-leten deček Sokon Matsumura, ki je imel veliko željo postati najboljši borec s pestmi na Okinavi. Matsumura je pri njem treniral do njegove smrti leta **1815**.

Matsumura je bil inteligenten, ustvarjalen, ambiciozen, . . .

Leta **1816** je zaradi poznavanja borilne veščine dobil službo pri 17. okinavski kraljevi družini Sho Ko. Bil je posebni agent specialec ter telesni stražar okinavskega kralja.

V tem obdobju je bil uradni predstavnik kraljevine Ryukyu, zato je veliko potoval in se izpopolnjeval. Okrog leta **1830** je prvič prispel na Kitajsko in nekaj časa treniral shaolinski boks.

Petdeset let je služboval kot poveljnik vojaškega oddelka na gradu v Shuriju. Varoval je tri zaporedne kralje Ryukyuja: Sho Ko, Sho Iko in Sho Tai.

Po letu **1860** je Matsumura organiziral šolo **SHURI TE** ter postavil temelje za stil Shorin-ryu, ki slovi kot najbolj tradicionalni stil okinavskega karateja. Karate je učil na podlagi kat Bassai Dai, Naihanchin, Chinto, Seisan, Gojushiho in Kushanku.

Kosaku Matsumora

(1829–1898)

Rojen je bil v vasi Tomari na okinavskem otočju. Pri petnajstih letih se je začel učiti karate pri mojstru Teruyu. Mladi Kosaku je postal eden njegovih glavnih učencev, čeprav je mojster imel že veliko naslednikov.

Mojster Teruya je poučeval samo kate, ki so se izvajale v Tomari, imenovane Rohai, Wanshu in Wankan (včasih znane kot Okan). Teruya je veliko pozornost pri poučevanju posvečal samodisciplini in učil po načelu: v karateju ni prvega napada (karate-ni-Sente-Nashi). Kosaku Matsumora je najprej treniral Shuri te, po letu **1887**

pa spremenil in oblikoval svojo šolo **TOMARI TE**.

Mojster Matsumora je imel številne učence, med njimi tudi Choki Motubo, ki je postal slaven po svojih borilnih spretnosti.

Ankoh Itosu

(1830-1915)

Rodil se je v pokrajini Shuri no Tobaru v Okinavi. Že v zgodnji mladosti je postal učenec Sokona Matsumure. Pri njem je treniral osem let v obdobju med leti 1840-1848. Naporno je vadil in se razvil v pravega atleta. Bil je tudi učenec Kosaka Matsumore, nekaj časa pa ga je učil Yasuri.

Slovel je po izjemni moči. Vsak dan je vadil udarce v kamnito steno. Z močnim stiskom roke je lahko zdrobil bambus. Znan pa je bil tudi po tem, da med učenci na treningih in izven doja ni toleriral nobene agresivnosti in nasilja. Takšne

učence je nemudoma odpustil. Stremel je k popolnemu nadzoru uma nad telesom. Velik pomen je posvečal pravilnemu dihanju, doseganju umirjenega stanja zavesti in izpopolnjevanju tehnik.

V samoobrambi je ubil dva oborožena razbojnika. Premagal je vse karateiste, ki so kaj pomenili na Okinavi, med njimi tudi razvpitega mojstra Tomayoseja.

Bil izjemen poznavalec karateja. Itosu je verjel, da mora biti telo tako zelo dobro trenirano, da lahko premaga najtežje preizkušnje.

Njegov Moto je bil: Naredite korak, ki vam pripada, ker je to osnova vsake dobre odločitve.

Dober prijatelj Yasutsune Azato ga je predlagal kralju Ryu Kyu otokov za mesto sekretarja.

Itosu je veliko kat, ki se jih je naučil od svojega mojstra Sokona Matsumure predelal in poenostavil. To so Pinan (Chanan) kate, ki so postala osnova različnim stilom karateja.

Zaradi njegovih prizadevanj, da bi karate bil dostopen širšim množicam so leta **1902** uvedli karate v učni program osnovnih šol na Okinavi.

V oktobru leta **1908** je sensei Itosu napisal 10 naukov o karateju in jih naslovil na japonsko Ministrstvo za izobraževanje in Ministrstvo za vojno, s katerimi je želel predstaviti koristi karateja za posameznika, državo in vojsko. To so bili začetki širitve karateja z Okinave na Japonsko.

Itosu je bil predstavnik **SHURI TE** šole.

Imel je veliko učencev, ki so kasneje postali mojstri karateja: Kenwa Mabuni, Gichin Funakoshi, Choki Motubu, Chosin Chibana, Oshiro Choki, Shinpan Shiroma/Gusukuma, . . .

Kanryo Higaonna

(1853-1915)

Rojen v Nahi, v glavnem mestu Okinave. Že kot otrok je sanjal, da bi postal karateist, vendar mu je revni stan onemogočal vadbo pri okinavskih mojstrih. Že od mladih nog je pomagal očetu pri delu. To je bilo zelo težko fizično delo za mladega Higaonna, ki pa je pripomoglo k temu, da si je utrdil telo. Oče mu je umrl v najstniških letih.

Higaonna je začel trenirati borilne veščine **1867** v (Monk Fist Boxing v Aragaki Seisho).

Leta **1870** je potoval z svojim inštruktorjem v Fuzhou na Kitajsko, kjer je študiral kitajske borilne veščine pod vodstvom mojstra Ryurukoja. K. Higaonna je na Kitajskem treniral tudi pri drugih mojstrih, med njimi tudi pri Wai Xinxianu. Na Kitajskem se je učil tri šole Wu Shuja/Kung fuja (Lohan

boxing, Five Ancestors boxing and White Crane boxing). Med Kitajci je bil znan pod vzdevkom Tohan z Ryukyuja. Poleg študija smeri odprte roke in umetnosti orožja je študiral še zeliščarstvo in kitajsko medicino.

1881 se je vrnil na Okinavo sredi dinastije Meiji, ki je trajala od 1868 do 1911, ter poučeval novo borilno veščino. Odprl je svojo šolo in kombiniral kitajsko umetnost borilnih veščin kempo z borilnimi veščinami, ki so v tistem času poznali in so bile razširjene na Okinavi. Veščina se je razlikovala po tem, da je integrirala go-no (trdi) in ju-no (mehki) kempo v en sam sistem. Njegova veščina je postala poznana kot **NAHA TE**. Higaonna je bil prvi, ki je prinesel kato **Sanchin** na Okinavo. Kato sanchin je izvajal z zaprtimi pestmi, medtem ko se kitajska oblika kate izvaja z odprtimi pestmi.

Oktober **1905** je v Naha-Te odprl šolo tudi za širšo javnost, poučeval je na komercialni šoli in policijskih postajah.

Njegova veščina se je širila po vsej Okinavi. Da bi bolje učil mladino, je razvil svojevrsten sistem treningov, s katerimi so si učenci okrepili duha in telo.

Higaonna je imel pet pomembnih učencev: Yuhatsu Kyodo, Shinpan Shiroma (ustanovitelj okinavskega stila Shiroma Shito-ryu), Motoda, Chojun Miyagija (1888-1953), ki je bil med najboljšimi učenci, . . . Med njegovimi učenci je bil za kratek čas tudi Kenwa Mabuni.

Higaonna je poučeval največ štiri kate: Sanchin, Sanseru, Seisan, Suparinpei. Nekatere svoje učence (med njimi je tudi Mabuni Kenwa) ni naučil vse štiri kate, ampak so se jih naučili sami kasneje od tistih, ki so jih znali. Mabuni se je večino Naha te kat naučil od svojega prijatelja Chojun Miyagija, ustanovitelja Goju-ryu stila.

Kanryo Higaonna je bil miren in skromen človek. Ni imel želja po materialnih dobrinah. Živel je preprosto življenje, ki je bilo posvečeno študiju in treniranju borilnih veščin. Njegov duh je še danes prisoten v okinavski kulturi.

Zgodovino karateja delimo na štiri razvojna obdobja:

1. Kitajski izvori (2600 pred n. št.)

Na širokem kitajskem področju so se v preteklosti izoblikovale mnoge oblike goloroke borbe, ki jih pogosto označujejo s skupnim imenom **kitajski boks** oziroma **Kung fu**.

Za karate je bil zelo pomemben Bodhidharma, čeprav on ni ustanovitelj kitajskega boksa oziroma Kung fuja, saj različni viri navajajo, da segajo borilne veščine daleč nazaj v zgodovino.

Kitajski boks se je zelo hitro širil po Kitajski, kmalu pa se je začel širiti tudi izven kitajskih meja po vsej Aziji, kjer je močno vplival na že obstoječe oblike samoobrambe posameznih narodov. Tako so pod vplivom kitajskih šol boksa pri posameznih narodih nastali novi stili, ki jih danes poznamo pod različnimi imeni. Najpomembnejši med njimi so Bando (Burma), Viet Vo Dao (Vietnam), Tae Kwon Do (Koreja), Muay Thai (Tajska), Sikaran (Filipini) in Karate (Okinava, Japonska).

Delitev kitajskega boksa po formi

Vse šole kitajskega boksa, ki so nastajale v letih od 500 do 1900 delimo na:

a) Zunanji ali trdi sistemi borbe: Tehnike trdih šol, katerih predstavnik je tudi boks iz samostana Shaolin, ki temeljijo na fizični moči telesa. Gibi so odrezavi in eksplozivni. K tej skupini danes sodi več kot 340 šol kitajskega boksa, prav tako pa tudi večina okinavskih in japonskih stilov karateja (npr. Fujian Tiger boxing, Dog boxing, Chicken boxing, . . .).

b) Notranji ali mehki stili: Pri tej tehniki uporabljajo hitre in mehke gibe telesa. Velik poudarek je na vajah dihanja, koncentraciji in vizualizaciji (Qi gong oziroma Chi Kung). Njihov namen je prebuditi človekovo bioenergijo (Qi oziroma japonsko Ki) in jo povezati s kozmično. (npr. Tai Chi Ch'uan, Ba Gua, Hsing Yi).

c) Trdo-mehki sistemi: Ta oblika veščine je iz prvih dveh prevzela najbolj značilne lastnosti in izoblikovala nov sistem (npr. Fujian White crane, Fujian Snake boxing . . .).

Geografska delitev kitajskega boksa

a) Severnokitajski sistemi

Peking je bil intelektualno in vojaško središče, zato je bilo tu tudi središče teh sistemov. Vojaške oblasti so spoznale koristnost vadbe borilnih veščin in jih sistematično preučevale. Ker jim ni pretila nevarnost in niso bili ogroženi, so potencirali mehke oblike, ki zahtevajo dolgotrajno vadbo. Značilnosti teh sistemov so nizki položaji, dolgi ročni udarci in pogosta uporaba visokih nožnih tehnik, ki so jih izvajali tudi iz skoka. Distanca je daljša, borilni prostor pa večji.

b) Južnokitajski sistemi

Na jugu, ki je bil revnejši, so razvijali svoje veščine. Bili so v nenehnih bojih z mandžursko nadoblastjo. Značilnost južnokitajskih stilov je bila učinkovitost veščine. Središče je bilo v priobalni provinci Fukien. Veščino so prakticirali večinoma kmetje in delavci. Značilnosti teh trdih oblik so visoki položaji, kratki in eksplozivni ročni udarci ter močno razvito telo s čvrstimi podlaktmi in golenicami. Borbena distanca je krajša, borilni prostor pa manjši.

2. Okinavsko obdobje (od leta 1372)

Na Okinavo, ki je imela zelo močne trgovske stike s Kitajsko, se je kitajski boks prenesel približno leta **1300**, kjer se je z leti razvil v popolnoma samostojno veščino imenovano **To De** ali **Te**. Tja so ga najprej zanesli trgovci in popotniki s Kitajske. Kitajski boks je postal na Okinavi zelo popularen, tako da so premožnejše okinavske družine pričele vabiti različne mojstre kitajskega boksa na Okinavo, da jih poučujejo, ali pa so poslale svoje sinove v Fukien na Kitajsko, da se naučijo nove borilne veščine. S tem so se tudi na Okinavi razširili različni stili oz. sistemi treniranja kitajskega boksa. Sčasoma so tem stilom Okinavci pričeli dodajati še svoje tehnike ali pa spreminjati že obstoječe, tako da je z leti nastalo veliko različnih metod samoobrambe.

Na podlagi kitajskih prvin borbe in lokalnih okinavskih sistemov golorokega bojevanja se je izoblikovala veščina Okinava-te, bolj znana kot Tote ali kitajska roka (pravili pa so ji tudi Tode ali roka Tangovcev, po kitajski dinastiji Tang).

Leta **1609** je japonski klan samurajev okupiral otočje Ryukyu. Prepovedana je bila izdelava orožja in vadba borilnih veščin. Entuzijasti okinavskih in kitajskih borilnih veščin so se ilegalno povezovali. Vadba je potekala skrita očem sredine, kjer so prebivali. Zelo velik poudarek so dali na udarjalne površine. Če so bili ogroženi, so se branili in z golimi rokami so lahko ubili samuraja v oklepu.

V **17.** stoletju se je stanje še poslabšalo s prihodom roninov (samuraji brez gospodarjev), ki so se priključevali razbojnikom. Kmetje, ki so bili izpostavljeni tem banditom, ki so ropali in požigali njihove vasi, so se bili primorani braniti. Ker niso imeli drugega orožja, so se branili s poljedeljskim orodjem: srp je postal smrtonosna **kama**, palica za prenašanje vode in drugih bremen na ramenih, ki je služila za obrambo in za udarjanje po nasprotniku, se imenuje **bo**, iz ročaja za mletje žita je nastala **tonfa**, iz cepina za drobljenje žita so nastali **nunchaki**, . . . Tako se je začela razvijati nova borilna veščina **kobudo**.

Na Tote pa so vplivali številni kitajski mojstri. Prvi znani mojster je bil Kong Su Kung. Tedaj so na Okinavo prispele tudi prve kate **Bassai**.

1879 je bilo otočje današnje Okinave pridruženo Japonski. Poučevanje borilnih veščin ni bilo več prepovedano, zato so se začeli za veščino zanimati bogatejši sloji, po drugi strani pa kmetje in drugi prebivalci niso več čutili potrebe, da bi se ukvarjali z borilnimi veščinami, ker niso bili več ogroženi kot tedaj, ko je bila državljanska vojna.

Za okinavski karate so pomembne tri šole, ki so se imenovali po krajih, kjer so delovale in so imele pomembno vlogo pri razvijanju karateja:

Shuri te se je največ treniral v okolici mesta Shuri, po katerem je dobil ime. Na to šolo so vplivali borilni sistemi s severne kitajske. Ta oblika se je zelo oddaljila od kitajskega načina borjenja, zato so njeni stavi dolgi in nizki, tehnika pa predvsem ofenzivna, s poudarkom na razvijanju moči.

Naha te je dobila ime po mestu Naha. To je šola, ki se je najmanj oddaljila od kitajskega borilnega načina. Pozna se prisotnost vpliva južnokitajskih veščin. Njegove posebnosti so defenzivna tehnika, posebna tehnika rok, visoki stavi, krožni gibi in poudarek na dihanju.

Tomari te se je treniral v okolici mesta Tomari. Podoben je Shuri te šoli. Kosako Matsumora je najprej treniral Shuri te, preden je prešel k spremembam. Njegova posebnost so ročne tehnike.

Vse tri smeri so pomembne za okinavski karate, ker je iz njih kasneje nastala večina stilov karateja na Japonskem.

Najbolj znani mojstri teh šol so bili:

Shuri te: Sokon Matsumura Bushi, Anko Itosu, Azato Yasutsune, Kosaku Matsumora,

Naha te: Kanryo Higaona,

Tomari te: Kosaku Matsumora.

Značilnosti posameznih stilov karateja lahko prepoznamo tudi po katah. Starejše temeljne kate teh šol na Okinavi v 18. stoletju so:

Shuri-te in Tomari-te: **SHORIN RYU** šola, iz katere izhajajo stili Shito-ryu, Shoto-kan, Wado-ryu.

Kate: Naihanchi, Bassai Dai, Chinto, Wankan – Matsukaze, Useishi, Gojushiho, Kosokun, Chintei, Jion, Jiin, Jitte in kate Pinan.

Naha-te: **SHOREI RYU** šola, iz katere izhajajo Goju-ryu, Uechi-ryu, Kyokushinkai.

Kate: Seienchin, Sanchin, Saifa, Shisochin, Suparinpai, Seisan, Kururunfa, Seipai, Tensho.

3. Japonsko obdobje (od leta 1920)

Okinavski mojstri so začeli prirejati razne demonstracije in prikaze, ki so vzbudili pozornost in zanimanje pri Japoncih.

Leta **1922** je na Japonsko odpotovala skupina mojstrov okinavskega karateja, kjer je demonstrirala borilne veščine v Tokiu.

Karate je dobil japonski naziv prazna roka. Največji vpliv na oblikovanje japonskega karateja je imel Gichin Funakoshi, ki je reformiral karate. K spremembam pa je zelo veliko prispeval njegov sin Yoshitaka (znan kot Gigo Funakoshi 1906-1945).

Kot stoletja prej na Okinavi, je tudi na Japonskem kmalu prišlo do formiranja velikega števila stilov modernega karateja, ki so bili izpeljani iz že obstoječih okinavskih stilov. Do danes so se ohranili pomembnejši stili karateja, ki so nastali na Japonskem v letih 1920 in 1930.

Stil	Shito-ryu	Goju-ryu	Shotokan	Wado-ryu	Uechi-ryu
Ustanovitelj	Kenwa Mabuni	Choyun Miyagi	Gichin Funakoshi	Hironori Ohtsuka	Kanbun Uechi

4. Razvoj karateja v svetu (od leta 1950)

Razlika med modernim in tradicionalnim okinavskim karatejem ali kitajskim boksom je predvsem v pristopu k treniranju. Moderni karate je danes športna disciplina, medtem ko je bil tradicionalni način treniranja zelo povezan z zen budizmom in je služil kot trening samoobrambe oziroma priprava na realno borbo. Trening je bil zelo dolgotrajen in ni poznal športne borbe.

Domovina današnjega modernega športnega karateja je Japonska, kjer so ga v letih od 1920 do 1930 pričeli poučevati mojstri z otoka Okinave.

Veliko novih stilov modernega karateja je nastalo tudi po drugi svetovni vojni, ko so japonski inštruktorji ponesli večino preko japonskih meja. Z uvajanjem najnovejših spoznanj športnega treniranja ter s kombiniranjem več stilov so nastali novi stili karateja.

Stil	Kyokushinkai	Sankukai	Shukokai	Shotokai
Ustanovitelj	Masutatsu Oyama	Yoshinao Nanbu	Choiro Tani	Shigeru Egami

Obstajajo še drugi stili, ki se trenirajo po svetu, ki so se izoblikovali po širitvi karateja v ostale dele sveta. Vsi ti stili vključujejo nožne udarce, udarce s pestjo, bloke, . . . Eni poudarjajo linearno, drugi krožno gibanje, . . .

Po letu **1950** je karate postal mednarodni šport, ki je prerasel ozke okvire tradicionalne veščine in je vse manj japonska nacionalna posebnost.

V tem času so nastale številne karate organizacije in stilske zveze. Vodilni po moči in ugledu sta dve zvezi: **WUKO** - športni karate; **ITKF** - tradicionalni karate.

Mednarodni olimpijski komite je potrdil obe zvezi in leta **1987** postavil zahtevo po poenotenju karateja. Tako je nastala **WKF**, ki je načeloma združila športni in tradicionalni karate.

Peto razvojno obdobje bo era olimpijskega karateja, ko bo ta okinavsko-japonska veščina postala del olimpijske družine športov.